

**(In)Consistentie jeugdnetwerk gemeente Culemborg, rondom de thema's
overmatig alcoholgebruik door jongeren en overlast veroorzakende
jongeren uit jeugdgroepen in de wijk Terweijde**

Elise Louwerse

Laura Lelieveld

**(In)Consistentie jeugdnetwerk gemeente Culemborg, rondom de thema's
overmatig alcoholgebruik door jongeren en overlast veroorzakende
jongeren uit jeugdgroepen in de wijk Terweijde**

*Onderzoek naar (in)consistentie met betrekking tot de zorg die door verschillende
hulpverleningsorganisaties aan jongeren wordt geboden vanuit het gemeentelijk
jeugdnetwerk van Culemborg.*

Universiteit Utrecht

Utrecht, juni 2013

Bachelorthesis

Pre-master 'Maatschappelijke Opvoedingsvraagstukken'

Auteurs

Elise Louwerse

3951596

Laura Lelieveld

3839559

Begeleider

Dr. Chris Baerveldt

Voorwoord

Deze bachelorthesis is uitgevoerd in opdracht van de Universiteit Utrecht, in het kader van de afronding van de pre-master Maatschappelijke Opvoedingsvraagstukken.

Dit onderzoek is bedoeld voor zowel de begeleidende docent van deze bachelorthesis als medewerkers van organisaties die actief zijn binnen het gemeentelijk jeugdnetwerk van Culemborg die een bijdrage hebben geleverd. Ook andere geïnteresseerden zijn vrij om deze bachelorthesis in te zien.

Voor de totstandkoming en uitvoering van dit onderzoek is gebruikt gemaakt van ervaringen van medewerkers van organisaties die actief zijn binnen het gemeentelijk jeugdnetwerk van Culemborg. Wij willen deze informanten hartelijk bedanken voor hun medewerking. Het betreft medewerkers van de volgende organisaties: Centrum voor Jeugd en gezin, Bureau Jeugdzorg, Patch, Politie (district Gelderland-Zuid), IrisZorg en ELK Welzijnswerk. Tot slot willen wij Chris Baerveldt bedanken voor zijn deskundige begeleiding en feedback vanuit de Universiteit Utrecht.

Abstract

In de gemeente Culemborg zijn verscheidene organisaties actief die hulpverlening bieden aan jongeren (12-18 jaar) die overmatig alcohol gebruiken en (groepen) jongeren die overlast veroorzaken in de wijk Terweijde. Dit onderzoek was gericht op het in kaart brengen van aanwezige (in)consistenties die jongeren ervaren met betrekking tot de zorg die door organisaties uit het gemeentelijk jeugdnetwerk geboden wordt. Door middel van zeven halfgestructureerde interviews met professionals uit dit jeugdnetwerk zijn de inconsistenties geschetst. De meest genoemde inconsistenties betreffen verschillen met betrekking tot de aanpak van organisaties, de inschatting van het type probleem en de manier waarop samenwerking tussen organisaties plaatsvindt. Voor de aanpak van deze mogelijke inconsistenties zijn er door informanten verscheidene verbeteringssuggesties gedaan, zoals meer directe hulp door meer eerstelijns organisaties en het verminderen van het aantal hulpverleningsmethodes. Voorbeelden van een consistente aanpak die door informanten zijn aangedragen betreffen het Jeugd Preventie Netwerk (JPN) en het Centrum voor Jeugd en Gezin in Culemborg waar meerdere hulpverleningsinstanties bij elkaar in één gebouw gevestigd zijn.

Introductie

De komende jaren gaat er veel veranderen op het gebied van de jeugdzorg (Steenmeijer, 2011). Het kabinet heeft gekozen voor een stelselwijziging om de grote druk op gespecialiseerde zorg terug te dringen en op deze wijze de verkokerde manier van werken binnen jeugdhulp aan te pakken (NJI, 2012). Verkokering wil zeggen dat verschillende sectoren hulpverlening aanbieden, met elkaar concurreren en naast elkaar een gelijksoortig hulpaanbod hebben (de Koster, 2007). Een gevolg hiervan is dat de verschillende hulpverleners en instellingen langs elkaar heen werken, de verantwoordelijkheid op elkaar afschuiven en hierdoor niet daadwerkelijk actie ondernemen (Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling, 2008).

In het Regeerakkoord 2010 is een ingrijpende wijziging van het jeugdstelsel afgesproken. Het kabinet brengt uiterlijk in 2016 alle vormen van jeugdzorg onder verantwoordelijkheid van gemeenten (Rijksoverheid, 2012^b). Dit wordt ook wel de ‘transitie van de jeugdzorg’ of ‘decentralisatie van de jeugdzorg’ genoemd. Tot die tijd is de provincie verantwoordelijk voor de jeugdzorg. Met de verschuiving van de jeugdzorg naar gemeenten wil het kabinet ervoor zorgen dat het jeugdstelsel eenvoudiger wordt (Rijksoverheid, 2012^b). Volgens Steenmeijer (2011) kan er, door de verantwoordelijkheid van de jeugdzorg over te hevelen van de provincie naar de gemeente, verbeterde zorg worden geleverd door dichter bij de cliënt te werken en in een vroeg stadium bij de cliënt te zijn. Tot slot zou de transitie moeten leiden tot bezuiniging op de kosten van de jeugdzorg (Bosscher, 2012).

Jongeren zullen de directe gevolgen van de transitie van de jeugdzorg gaan ervaren. Onderzoek van Van Beek en Rutjes (2009) laat zien dat jongeren het belangrijk vinden dat instanties één lijn trekken binnen de hulpverlening die zij gezamenlijk bieden. Consistentie is daarom een essentieel onderdeel binnen de zorg aan jongeren. Echter, op dit moment is nog onbekend wat de ervaringen van jongeren zijn op het gebied van (in)consistentie van de zorg

die zij van verschillende organisaties ontvangen. Om deze (in)consistenties in kaart te brengen is ervoor gekozen om het gemeentelijk jeugdnetwerk van Culemborg te analyseren. Binnen deze gemeente is onderzocht met welke (in)consistenties jongeren te maken kunnen hebben. Dit is gedaan aan de hand van twee thema's: jongeren die overmatig alcohol gebruiken en jeugdgroepen in de wijk Terweijde die overlast veroorzaken. Om de mate van (in)consistentie te analyseren zijn de ervaringen van professionals uit het jeugdnetwerk van de gemeente Culemborg in kaart gebracht. De centrale vraagstelling is: met welke (in)consistenties kunnen jongeren die overmatig alcohol gebruiken en jongeren uit jeugdgroepen in de wijk Terweijde die overlast veroorzaken te maken hebben als het gaat om de zorg die zij ontvangen van organisaties in de gemeente Culemborg? Om deze onderzoeksvraag te kunnen beantwoorden zijn de volgende deelvragen opgesteld:

- Hoe ziet voor zowel jongeren die overmatig alcohol gebruiken als jongeren in de wijk Terweijde die overlast veroorzaken het jeugdnetwerk eruit in de gemeente Culemborg?
- In welke mate zijn er inconsistenties in de zorg vanuit het gemeentelijk jeugdnetwerk van Culemborg voor zowel jongeren die overmatig alcohol gebruiken als jongeren in de wijk Terweijde die overlast veroorzaken?
- Hoe zouden die inconsistenties in zowel de hulpverlening omtrent overmatig alcoholgebruik als de hulpverlening met betrekking tot overlast in de wijk Terweijde volgens de professionals kunnen worden aangepakt?
- Welke aspecten van de zorg die instanties uit het gemeentelijk jeugdnetwerk van Culemborg bieden worden door de professionals als consistent of positief ervaren?

Eerst worden in deze thesis bovengenoemde thema's aan de hand van wetenschappelijke literatuur besproken. Vervolgens volgt een methodesectie met aansluitend de resultaten van het uitgevoerde onderzoek. Tot slot volgt een conclusie en discussie waarin antwoord wordt gegeven op de centrale onderzoeksvraag.

Literatuur

Jeugdnetwerk

In iedere gemeente is er een gemeentelijk jeugdnetwerk dat bestaat uit alle organisaties die te maken hebben met kinderen en jongeren in een gemeente. Bij een jeugdnetwerk gaat het om alle mogelijk betrokken organisaties binnen een gemeente die contact hebben met of over jongeren. Één van de meest krachtige ideeën binnen de sociale wetenschap is dan ook dat individuen ingebed zijn in een web van sociale relaties en interacties. De structuur van sociale relaties en interacties is van belang binnen een sociaal (jeugd)netwerk (Borgatti, Mehra, Brass & Labianca, 2009). Het is daarom voor dit onderzoek van belang om het functioneren van het jeugdnetwerk van de gemeente Culemborg in kaart te brengen.

Overmatig alcoholgebruik

Probleem

Gebruik van drank bij feesten en andere sociale bijeenkomsten is een manier van leven geworden voor miljoenen tieners. Hoewel een beperkte hoeveelheid aan alcohol weinig kwaad kan en gezien wordt als onderdeel van de ontwikkeling van jongeren, is er ook een substantiële minderheid die frequent en excessief drinkt (Swartz, Hayden, Getson, & DiPaola, 1986). Daarom heerst er een toenemende publieke bezorgdheid rond het alcoholmisbruik onder adolescenten (Barnes, 1984). Alcohol wordt namelijk gezien als het meest gebruikte verdovende middel onder jongeren. Doordat alcohol makkelijk bereikbaar is en het de juridische consequenties van verboden middelen mist, beginnen veel adolescenten al op jonge leeftijd met het drinken ervan (Tripodi, Bender, Litschge, & Vaughn, 2010).

Ook in de gemeente Culemborg wordt er al op jonge leeftijd alcohol gedronken. Uit het onderzoek van de GGD Rivierenland (2012^a) komt naar voren dat 16% van de leerlingen uit de gemeente Culemborg in klas twee en 51% van de leerlingen uit klas vier in de vier weken voorafgaand aan dit onderzoek alcohol gedronken heeft. Van deze jongeren heeft 26%

in die vier weken voorafgaand aan dit onderzoek vijf of meer drankjes met alcohol bij één gelegenheid gedronken (GGD Rivierenland, 2012^a). Deze cijfers maken duidelijk dat jongeren al op relatief jonge leeftijd vaak en veel drinken. Volgens Swartz en anderen (1986) kan het regelmatig en buitensporig drinkgedrag resulteren in nadelige gevolgen.

Gevolgen

De gevolgen van alcoholmisbruik op jonge leeftijd komen op verschillende manieren tot uiting. In de wetenschappelijke literatuur worden met name verschillende sociaal maatschappelijke- en gezondheidsgevolgen geschetst.

Alcoholgebruik op jonge leeftijd kan veel invloed hebben op de gezondheid. Jongeren zijn nog volop in de groei. De hersenen maar ook andere organen zijn extra vatbaar voor de schadelijke invloed van alcohol, omdat het lichaam kleiner en nog in ontwikkeling is (GGD Rivierenland, 2012^a). Hierdoor kunnen onder andere leverproblemen en verstoringen op het gebied van leren en het geheugen ontstaan (Arria & Tartar, 1991; Boelema et al., 2009).

Naast gezondheidsproblemen worden ook sociaal maatschappelijke problemen met betrekking tot school, seksueel risicogedrag, ongevallen en agressie in verband gebracht met het gebruik van alcohol. Swartz en anderen (1986) zien dat er een sterke relatie is tussen het gebruik van alcohol en slechte studieresultaten. Tevens neemt de kans dat leerlingen te maken krijgen met schoolambtenaren toe door bijvoorbeeld een negatieve houding jegens school (Swartz et al., 1986; Barnes, 1984). Ook is er een verband tussen agressief gedrag en alcohol gebruik gevonden (Verdurmen, Mheen, & Laar, 2008). Boelema en anderen (2009) hebben aangetoond dat bij agressie na het gebruik van alcohol ook persoonsgebonden en sociale omgevingsfactoren een rol spelen. Verder stellen Verdurmen en anderen (2008) dat er tevens sprake kan zijn van seksueel risicogedrag na het gebruik van alcohol. Hierbij kan gedacht worden aan seks met meerdere partners en verzuim van condoomgebruik. Daarnaast kunnen de ontremmende effecten van alcohol een oorzaak zijn voor ongevallen en verwondingen.

Volgens Boelema en anderen (2009) kan ontremming risicovol gedrag bevorderen, wat de kans op ongevallen en verwondingen weer vergroot.

Oorzaak

Uit het socialisatiemodel van Barnes en anderen (2000) is op te maken dat opvoeding wordt gezien als een belangrijke factor van het drinkgedrag van adolescenten. De belangrijkste opvoeders in de adolescentie zijn de ouders. Zij spelen daarom een belangrijke rol ten aanzien van drinkgedrag. Ouders kunnen het drinkgedrag van hun kind op verschillende manieren beïnvloeden (GGD Rivierenland, 2012^a). Enerzijds door te fungeren als rolmodel en anderzijds door gebruik te maken van alcoholspecifieke opvoeding (Koning, Engels, Verdurmen, & Vollebergh, 2010; GGD Rivierenland, 2012^a). Ook Barnes (1984) bevestigt dat de familie cruciaal is voor ontwikkeling van jongeren. In het bijzonder zijn ondersteuning en controle door ouders belangrijke invloeden op de individuele ontwikkeling van het gebruik van alcohol gedurende de adolescentie (Barnes et al., 2000). Desalniettemin blijkt uit het onderzoek van GGD Rivierenland (2012^a) dat ouders in gemeente Culemborg hun invloed op het drinkgedrag van hun kind onderschatten.

Naast opvoeding spelen peer groepen ook een rol bij het gebruik van alcohol door adolescenten. Onderzoek van Li en anderen (2002) laat zien dat het gedrag van peer groepen voorspellend is voor alcoholgebruik onder adolescenten. Een belangrijk resultaat uit dit onderzoek is dat de invloed van leeftijdsgenoten sterker is op adolescenten die minder alcohol drinken in de vroege en midden adolescentie. De adolescenten die relatief meer alcohol drinken ervaren minder druk van leeftijdsgenoten.

Tot slot zorgt een combinatie van factoren er vaak voor dat een jongere overmatig alcohol gebruikt. Swartz en anderen (1986) maken met hun onderzoek duidelijk dat 31% van de jongeren die in het laatste jaar van de middelbare school zitten, aangeeft problemen in de

familie, op school, juridisch of met de gezondheid te hebben die ervoor hebben gezorgd dat zij zijn gaan drinken.

Aanpak

Gezien de serieuze consequenties die horen bij het gebruik van alcohol door adolescenten zijn er verschillende behandelingen ontwikkeld om de alcohol consumptie en gerelateerde gedragsproblemen te verminderen (Tripodi et al., 2010). Bestaande interventies kunnen worden onderverdeeld in twee soorten, namelijk interventies gericht op de adolescent zelf of op zijn omgeving of familie. Behandelingen gericht op het individu gebruiken met name gedragsinterventies om zo de interne en externe prikkels die leiden tot het gebruik van alcohol op te sporen en aan te pakken (Tripodi et al., 2010). Tripodi en anderen geven aan dat behandelingen die gericht zijn op de familie een ‘multisystem’ benadering gebruiken. Daarbij wordt geprobeerd het gedrag van jongeren te veranderen en andere risicofactoren terug te dringen binnen de familie of binnen een ander sociaal systeem. Uit de resultaten van het onderzoek van Bolier, Verdurmen, Smit, Monshouwer, & Lemmers (2008) bleek dat met name motiverende gespreksvoering, cognitieve gedragstherapie en meeromvattende gezinstherapie effectief zijn in het verminderen van alcoholgebruik en alcoholgerelateerde problemen.

Daarnaast zijn er ook gezondheidsinterventies die zich richten op de omstandigheden waaronder mensen leven. Bij deze interventies wordt de bevolking passief betrokken bij preventieve activiteiten om de fysieke omgeving van mensen te veranderen. Deze preventieve activiteiten hebben als doel de gezondheid van mensen te verbeteren (Cohen, Schribner, & Farley, 2000). Uit het onderzoek van Cohen en anderen (2000) komt naar voren dat het aanpakken van structurele factoren, zoals het beperken van de beschikbaarheid van alcohol door hoge belastingen en verbod op verkoop van alcohol onder jongeren, bijdraagt aan het beperken van alcoholgerelateerde ziekte en sterfte.

Bij de aanpak van de gemeente Culemborg wordt er ook aandacht besteed aan gezondheidsbeleid. Iedere gemeente heeft namelijk de wettelijke taak om de gezondheid van burgers te bevorderen en te beschermen. Gemeenten zijn onder meer verantwoordelijk voor jeugdgezondheidszorg tot 19 jaar. Rivierenland heeft een regionaal gezondheidsbeleid dat door gemeenten en instellingen is opgesteld voor de komende vier jaar. Schadelijk alcoholgebruik, met name onder jongeren is één van de speerpunten van dit beleid (GGD Rivierenland, 2012^b).

De gemeente Culemborg werkt samen met de GGD en IrisZorg aan gezondheidsprojecten rondom alcoholmatiging. Door een alcoholmatigingsproject heeft de gemeente Culemborg de alcoholvergunningen tegen het licht gehouden (GGD Rivierenland, 2012^b). Hierdoor is het aantal gebieden waar geen alcoholhoudende drank genuttigd mag worden verder uitgebreid. Het gaat om plaatsen waar sprake was van overlast door jongeren in relatie met alcoholhoudende drank op straat. Deze overlast bestaat onder andere uit het plegen van vernielingen, geluidsoverlast en het lastig vallen van passanten en buurtbewoners.

Het instellen van dit verbod is enerzijds bedoeld als een ordemaatregel, waardoor overlastgevende jongeren kunnen worden aangepakt. Anderzijds is het een beschermingsmaatregel, waardoor er geprobeerd wordt om alcoholmisbruik onder jongeren tegen te gaan (Culemborg, 2010^a). Jongeren zouden deze aanpak als inconsistent kunnen ervaren, omdat jongeren door deze tweedeling verschillend benaderd kunnen worden. Uit het Veiligheidsstrategie – Meerjarenbeleidsplan 2013-2014 van de politie eenheid Oost – Nederland komt tevens naar voren dat de gemeente de politie vraagt om overlast door alcoholgebruik in de woon- en leefomgeving aan te pakken. Het terugdringen van de overlast van alcoholgebruik door jongeren, al dan niet binnen het verband van jeugdgroepen, speelt hierbij een belangrijke rol (Culemborg, 2012^b).

Door het bestuderen van deze gemeentelijke stukken over overmatig alcoholgebruik door jongeren in Culemborg is er in de aanpak een tweedeling zichtbaar geworden. Aan de ene kant wordt schadelijk alcoholgebruik onder jongeren benaderd vanuit het gezondheidsbeleid en aan de ander kant vanuit de invalshoek van overlast en veiligheid. Hierdoor kunnen jongeren inconsistenties ervaren binnen de zorg die zij ontvangen vanuit het jeugdnetwerk, namelijk: wordt de jongere gezien als iemand die hulp behoeft doordat hij overmatig alcohol gebruikt? Of wordt de jongeren gezien als iemand die overlast veroorzaakt voor zijn omgeving? Instellingen kunnen doordat ze mogelijk vanuit een ander perspectief naar het vraagstuk kijken dus ook een andere aanpak hanteren.

Overlast door jeugdgroepen in de wijk

Probleem

De multiculturalisering van buurten in Nederland heeft geleid tot een groter interetnisch conflictpotentieel (Kleijer-Kool, 2008). Criminaliteit en geweldpleging door jonge leden van etnische minderheden in een aantal etnisch geconcentreerde buurten in Nederland krijgen politieke aandacht om onder andere 'segregatie en gettovorming' te voorkomen en te verminderen (Karabulut, 2008). Uit de meest recente editie van de Integrale Veiligheidsmonitor is duidelijk geworden dat ongeveer 11% van de Nederlanders overlast van groepen jongeren ervaart (Centrum Criminaliteitspreventie en Veiligheid, z.d.).

Jeugdgroepen

In de wetenschappelijke literatuur worden drie soorten jeugdgroepen onderscheiden. De jeugdgroepen lopen in zwaarte op van hinderlijk, via overlastgevend tot crimineel (Beke, Van Wijk, & Ferwerda, 2000). De hinderlijke groepen blijken vooral een probleem te vormen voor de openbare orde. De overlastgevende groepen overstijgen dit niveau. Deze categorie jeugdgroepen gaat vooraf aan criminele activiteiten en vormt een opsporingsprobleem. Bij hinderlijke groepen lijkt het zo te zijn dat subgroepen binnen de groep gecorrigeerd worden

indien deze zich met criminaliteit bezighouden. Binnen criminele groepen treedt geen corrigerende werking op. Netwerkanalyses laten zien dat er in criminele jeugdgroepen vaak sprake is van subgroepen, waarbij er jongeren zijn die met verschillende personen uit andere subgroepen criminele activiteiten plegen. Ook zijn er jongeren die deel uitmaken van verschillende jeugdgroepen. De wijk Terweijde van de gemeente Culemborg heeft te maken met een criminele jeugdgroep (Culemborg, 2013^b).

Culemborg

In Culemborg kampt de wijk Terweijde al jaren met problemen op het gebied van leefbaarheid. In de wijk is sprake van verscheidene problemen: een groot aantal jongeren dat intimiderend gedrag vertoont, het ontbreken van sociale samenhang, een grote concentratie bewoners met een lage sociaal-economische status en verveling bij kinderen die niet thuis terecht kunnen (Rijksoverheid, 2010^a). Volgens de informatienotie ‘Openbare orde en veiligheid in Culemborg’ waren er conflicten tussen twee criminele jeugdgroepen van verschillende etniciteiten: een kleine groep jongeren van Molukse afkomst en een grotere groep jongeren van Marokkaanse afkomst. Het aantal betrof circa 25-50 jongeren (Culemborg, 2009). Op dit moment lopen er daarom in Culemborg nog verscheidene projecten om de leefbaarheid in de wijk Terweijde te vergroten.

Gevolgen

Bewoners van wijken kunnen overlast ervaren van deze jeugdgroepen. Overlast kan gedefinieerd worden als een ding, persoon of situatie die als vervelend wordt ervaren en moeilijkheden of problemen veroorzaakt (Adriaanse, 2008). In beleid en ook in wetenschappelijk onderzoek, zeker in de criminologie, is overlast gekoppeld aan de mate waarin mensen veiligheid ervaren (Herrewegen, 2008). Criminaliteit, overlast door jeugdgroepen of ander dreigend of vervelend gedrag van jongeren in wijken kan dus invloed hebben op de veiligheidsbeleving van mensen. Uit de Integrale Veiligheidsmonitor 2011 van

het CBS blijkt, dat het percentage burgers dat zich wel eens onveilig voelt in Nederland de afgelopen jaren nauwelijks is veranderd. De laatste jaren blijkt dat ongeveer 25% van de Nederlanders zich wel eens onveilig voelt in de wijk (Centrum Criminaliteitspreventie en Veiligheid, z.d.).

In Culemborg geven de buurtbewoners in de wijk Terweijde lage scores op het gebied van de sociale woonomgeving en veiligheid (Herder & Nijland, 2011). Op alle drie de aspecten van de sociale woonomgeving wordt door de wijk Terweijde gemiddeld significant lager gescoord dan het algemeen gemiddelde van de gemeente Culemborg. Deze aspecten van de sociale woonomgeving betreffen omgang met bewoners, omgang tussen personen van verschillende etnische afkomst en betrokkenheid van de buurt. Ook de gemiddelden op de drie aspecten van veiligheid liggen voor de wijk Terweijde significant lager dan het algemeen gemiddelde van de gemeente. Deze aspecten zijn: criminaliteit, overlast van personen en het algemene veiligheidsgevoel.

Ook leefbaarheid is een belangrijk aspect dat te maken heeft met overlast. Dit begrip verwijst naar de kwaliteit van de leefomgeving (Adriaanse, 2008). In Nederland zijn rommel op straat en geluidsoverlast de significante factoren als het gaat om algemene hinder van woonoverlast. De beleving van overlast in wijken wordt binnen subgroepen ook weer anders ervaren (Adriaanse, 2008).

Oorzaken

Er zijn verscheidene oorzaken te noemen met betrekking tot het ontstaan van overlast in buurten door jongeren. Allereerst betoogt de Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling [RMO] dat conflicten uit de hand kunnen lopen door ongelukkige interacties tussen jongeren en hun sociale omgeving. Dit kan voortkomen uit dat jongeren en hun omgeving niet in staat zijn om te praten over conflicterende belangen, maar ook doordat de samenleving er niet goed genoeg in slaagt om jongeren te laten participeren in de samenleving (RMO, 2008).

Daarnaast toonde het onderzoek van Leidelmeijer, Bogaerts, & Roettoont (2010) aan dat er een relatie bestaat tussen sociaal-fysieke omstandigheden in een wijk en de omvang van jongerenoverlast. Zo blijkt overlast door jongeren vaker voor te komen in wijken met onder meer veel hoogbouw, slecht onderhoud van de openbare ruimtes, weinig sociale contacten, veel verhuizingen en veel allochtonen.

Ook middelbare scholen kunnen ervoor zorgen dat buurtconflicten verergeren. Spanningen in de wijk, met name rivaliserende conflicten tussen bendes en incidenten van geweld, gaan vaak op school verder. Hier escaleren deze spanningen als gevolg van dat jongeren dicht bij elkaar zitten (Brunson & Miller, 2009). De manier waarop er binnen de schoolsetting met deze conflicten wordt omgegaan en hoe de jongeren worden bejegend lijkt dus van groot belang.

Ten slotte kan overlast in een wijk door jeugdgroepen veroorzaakt worden doordat instanties langs elkaar heen werken. Organisaties in de jeugdzorg delen informatie over jongeren met problemen onvoldoende (Rijksoverheid, 2008). Hierdoor wordt het overlastprobleem in de wijk niet opgelost, maar juist in stand gehouden.

Aanpak

Wong, Gravel, Bouchard, Morselli en Descormiers (2012) delen in een systematische review naar de effectiviteit van strategieën om problematische jeugdgroepen te beheersen, beschikbare maatregelen onder in vijf categorieën: preventieve maatregelen, maatregelen die gericht zijn op jongeren die al lid zijn van een jeugdbende (regulering van de activiteiten van de jeugdgroepen), justitiële maatregelen (gedragsprogramma's of reclassering), een veelomvattende aanpak die tenminste drie strategieën uit de eerste twee categorieën maatregelen omvat en een holistische aanpak die ten minste vier strategieën uit de eerste drie categorieën maatregelen omvat (waarvan minstens twee strategieën gericht zijn op preventie).

In Nederland is er de volgende veel gehanteerde indeling van maatregelen tegen overlast van problematische jeugdgroepen (Ferwerda, 2010). Allereerst zijn er domeingerichte maatregelen, waarbij het bijvoorbeeld gaat om het plaatsen of weghalen van bankjes. Daarnaast worden groepsgerichte maatregelen gehanteerd, waarbij het kan gaan om sportactiviteiten zodat er contact gelegd wordt met de jongeren uit een groep. Tot slot zijn er persoonsgerichte maatregelen: hierbij maken politie en Openbaar Ministerie afspraken over individuele trajecten voor leden van een groep en/of hun ouders.

De aanpak van overlast door jongeren is in het huidige overheidsbeleid voornamelijk gericht op de jongeren zelf (persoongerichte maatregelen). Zo is er veel aandacht voor de identificatie van jeugdgroepen en zijn er interventies ontwikkeld die ofwel meer op repressie ofwel meer op preventie zijn gericht. Ook worden jongeren vaak direct benaderd als ze overlast veroorzaken, bijvoorbeeld door straatcoaches. Tot slot worden ook ouders op dit moment veelvuldig aangesproken wanneer overlast door jongeren aan de orde is (Leidelmeijer, Bogaerts, & Roet, 2010).

De wijkaanpak in de gemeente Culemborg spitst zich toe op het optimaliseren van de leefbaarheid in de Culemborgse wijken, met name omtrent thema's als schoon, heel en veilig (Culemborg, 2012^e). Hierbij zijn verschillende organisaties en instanties betrokken die samenwerken om de situatie met betrekking tot jeugdgroepen in de wijk Terweijde die overlast veroorzaken te verbeteren. Het is de vraag of deze betrokken organisaties wel dezelfde boodschap afgeven aan deze jongeren en dezelfde maatregelen hanteren. Zoals hierboven beschreven worden er dus verschillende maatregelen onderscheiden en zouden organisaties andere doelen kunnen hebben met betrekking tot de jeugdgroepen: de ene organisatie kan gericht zijn op primaire preventie en een andere op secundaire preventie. Primaire preventie heeft tot doel om te proberen problemen te voorkomen. Secundaire preventie is het direct opsporen van problemen bij risicogroepen, zodat vroegtijdige

behandeling mogelijk is en verergering wordt voorkomen (Zwart & de Jonge, 1998). Ook is het wellicht mogelijk dat incidenten door organisaties niet in dezelfde mate worden beschouwd als ‘probleem’ en er daardoor dus verschillende aanpakken worden gehanteerd. Fijnaut (z.d.) spreekt over een ‘common sense of urgency’, ofwel een gezamenlijk gevoel van urgentie. Dit houdt in dat organisaties rondom bepaalde kwesties in een gemeente de noodzaak zien om te handelen, terwijl andere organisaties deze noodzaak niet zien. Ten slotte kunnen er inconsistenties zijn in de manier waarop naar de jeugdgroepen gekeken wordt: worden de jongeren in deze groep gezien als individuen of als groep behandeld?

Methode

Om de mogelijke (in)consistenties die jongeren van 12-18 jaar ervaren in kaart te brengen is gebruik gemaakt van gemeentelijke beleidsstukken, wetenschappelijke literatuur, persberichten, zeven halfgestructureerde interviews met professionals en vrije observatie.

Het netwerk van jongeren die overmatig alcohol gebruiken en jongeren in de wijk Terweijde die overlast veroorzaken is in kaart gebracht, door aan de informanten te vragen met welke instanties deze jongeren te maken kunnen krijgen. Om hier een beeld van te krijgen is aan de informanten gevraagd om een inschatting te maken op basis van hun eigen ervaringen. De werkwijze van de organisaties en de informanten zelf is in kaart gebracht, om te kunnen vergelijken hoe organisaties jongeren benaderen. Daarnaast is ook aan de informanten gevraagd om mogelijke oplossingen aan te dragen voor de genoemde inconsistenties. Tot slot is er geïnformeerd naar waar de informanten op dit moment tevreden over zijn als het gaat om het voorkomen of beperken van eventuele inconsistenties. Bij alle interviews is de privacy van de respondenten gewaarborgd doordat de interviews zijn geanonimiseerd.

Naast de afgenomen interviews is er ook een moment van vrije observatie geweest in een jongerencentrum in de wijk Terweijde. Een jongerenwerker van ELK Welzijnswerk heeft

de onderzoekers in gesprek gebracht met de jongeren. Vervolgens hebben de onderzoekers geprobeerd om de jongeren individueel te spreken over hoe zij eventuele hulp van organisaties uit het gemeentelijk jeugdnetwerk van Culemborg hebben ervaren. Tijdens dit bezoek werd duidelijk, dat de jongeren geen vragen wilden beantwoorden en daarbij stelden zij zich wantrouwend en terugtrokken op. Tot slot werd door deze observatie duidelijk, dat jongeren daadwerkelijk gebruik maken van het jongerencentrum in de wijk Terweijde van Culemborg.

Allereerst is het Centrum voor Jeugd en Gezin [CJG] benaderd voor het selecteren van informanten. Er is op deze manier in kaart gebracht met welke organisaties jongeren binnen de twee thema's mogelijk te maken krijgen. Hierna zijn informanten van organisaties uit dit netwerk telefonisch en via e-mail benaderd. De informanten die zijn opgenomen in dit onderzoek zijn werkzaam bij de volgende instellingen: CJG, ELK Welzijnswerk, Patch, Bureau Jeugdzorg, IrisZorg en de politie. Voor ELK Welzijnswerk zijn twee informanten in het onderzoek opgenomen, omdat ELK een belangrijke positie inneemt binnen het jeugdnetwerk van beide thema's.

In eerste instantie was dit onderzoek gericht op het in kaart brengen van de ervaringen van jongeren met betrekking tot inconsistenties. Via de organisaties is geprobeerd om jongeren te vinden die bereid waren om mee te werken aan een interview. Het is niet gelukt om jongeren van beide thema's te spreken. Oorzaken hiervan zijn onder andere het privacybeleid van organisaties, het willen behouden van een goede band met jongeren door professionals, wantrouwen van de jongeren zelf en de hoeveelheid negatieve aandacht die met name de wijk Terweijde heeft gekregen in de media. Daarom is gekozen voor het veranderen van de onderzoeksvraag, zoals die nu is beschreven.

De informanten die hebben meegewerkt aan dit onderzoek zijn professionals van verscheidene organisaties. De verschillende perspectieven van de informanten zorgen voor

contrast in de resultaten. Daarnaast hebben een aantal respondenten een coördinerende- en andere respondenten een uitvoerende functie. Zowel het contrast als de variaties in functies vergroten de betrouwbaarheid. Ook is er tijdens de interviews aan informanten gevraagd om concrete voorbeelden te geven. Dit verkleint de kans op sociaal wenselijke antwoorden en de betrouwbaarheid wordt daardoor vergroot. Tot slot zijn niet alle organisaties die deel uitmaken van het jeugdnetwerk van de jongeren die tot een van de twee thema's behoren in dit onderzoek opgenomen. De volgende instanties zijn niet opgenomen vanwege de tijdslijmit en de minder centrale positie binnen het netwerk: jeugdreclassering, GGD, GGZ en middelbare scholen. De mogelijkheid dat het ontbreken van deze organisaties de betrouwbaarheid aantast is klein, omdat de zeven organisaties die wel zijn opgenomen zorgen voor een verscheidenheid aan perspectieven.

Resultaten

In deze resultatensectie wordt allereerst een beeld geschetst van de gemeente Culemborg. Daarbij worden projecten van de gemeente beschreven die bestemd zijn voor jongeren die overmatig alcohol gebruiken en jongeren van jeugdgroepen in de wijk Terweijde die overlast veroorzaken. Vervolgens worden de resultaten van de interviews en vrije observatie per deelvraag weergegeven. Allereerst wordt per thema het gemeentelijk jeugdnetwerk van jongeren in kaart gebracht. Daarna worden de inconsistenties waarmee jongeren te maken hebben beschreven. De informanten hebben verscheidene inconsistenties genoemd die voor beide thema's van toepassing zijn. Deze worden in de vorm van algemene inconsistenties weergegeven. Hierna worden inconsistenties die specifiek bij de thema's horen beschreven. Tot slot worden de suggesties die informanten hebben aangedragen voor de aanpak van inconsistenties geschetst en de aspecten van het jeugdnetwerk die de informanten als positief of consistent ervaren.

Gemeente Culemborg

De laatste decennia is Culemborg sterk veranderd. De stad is flink gegroeid (Culemborg, 2013^a). Culemborg heeft nu in totaal 27.620 inwoners. Het aantal kinderen en jongeren tussen de 0-19 jaar betreft 7.203 (Culemborg, 2012^a). De wijk Terweijde heeft 8.160 bewoners (Culemborg 2010^b). Over het totaal aantal jongeren dat overmatig alcohol gebruikt zijn in de gemeente geen cijfers bekend.

Ten aanzien van de aanpak van jongeren die overmatig alcohol gebruiken zijn er in de gemeente Culemborg een aantal projecten. Zo werken de GGD en IrisZorg samen aan gezondheidsprojecten rondom alcoholmatiging. Het project 'Niks mis met fris' dat in samenwerking met politie, GGD en IrisZorg in 2008 is gestart, is hier een voorbeeld van (IrisZorg, 2010). Het doel hiervan is om vanuit verschillende invalshoeken als handhaving en voorlichting het overmatig alcoholgebruik van jongeren terug te dringen (GGD Rivierenland, 2012^b). Leerlingen van middelbare school het Koningin Wilhelmina College hebben kennis kunnen maken met het project, door middel van het voorlichting voor VMBO-leerlingen. Daarnaast zijn ook ouders tijdens rapportbesprekingen in samenwerking met IrisZorg geïnformeerd over vroegtijdig alcoholgebruik (IrisZorg, 2010).

Ook ten aanzien van jongeren uit jeugdgroepen in de wijk Terweijde die overlast veroorzaken hanteert de gemeente Culemborg een wijkaanpak. Deze wijkaanpak spitst zich toe op het optimaliseren van de leefbaarheid in de Culemborgse wijken, met name omtrent thema's als schoon, heel en veilig (Culemborg, 2012^c). Vanuit de gemeente zijn in elke wijk wijkteams opgezet. De teams overleggen maandelijks over de stand van zaken in de wijk. Naast de gemeente maken ook politie, KleurrijkWonen en ELK Welzijnswerk deel uit van een wijkteam. Daarnaast is in 2011 het Veiliger Wijk Team [VWT] van start gegaan. Het VWT heeft als taak de veiligheid en leefbaarheid in de wijk Terweijde te bevorderen. Zij houden toezicht op de openbare ruimtes en -orde (Culemborg, 2012^d). Verder hebben de informanten genoemd, dat ELK Welzijnswerk een 'Diamanttraining' heeft opgezet voor

islamitische jongeren, op basis van vrijwilligheid. De jongeren uit de wijk Terweijde nemen ook deel aan deze training. Doel van de ‘Diamanttraining’ is het ontwikkelen van meer zelfvertrouwen, zelfkennis en een eigen mening. Jongeren leren door deze training om beter om te gaan met conflicten, waardoor zij weerbaarder worden en beter bestand zijn tegen negatieve invloeden (Culemborg, 2012°).

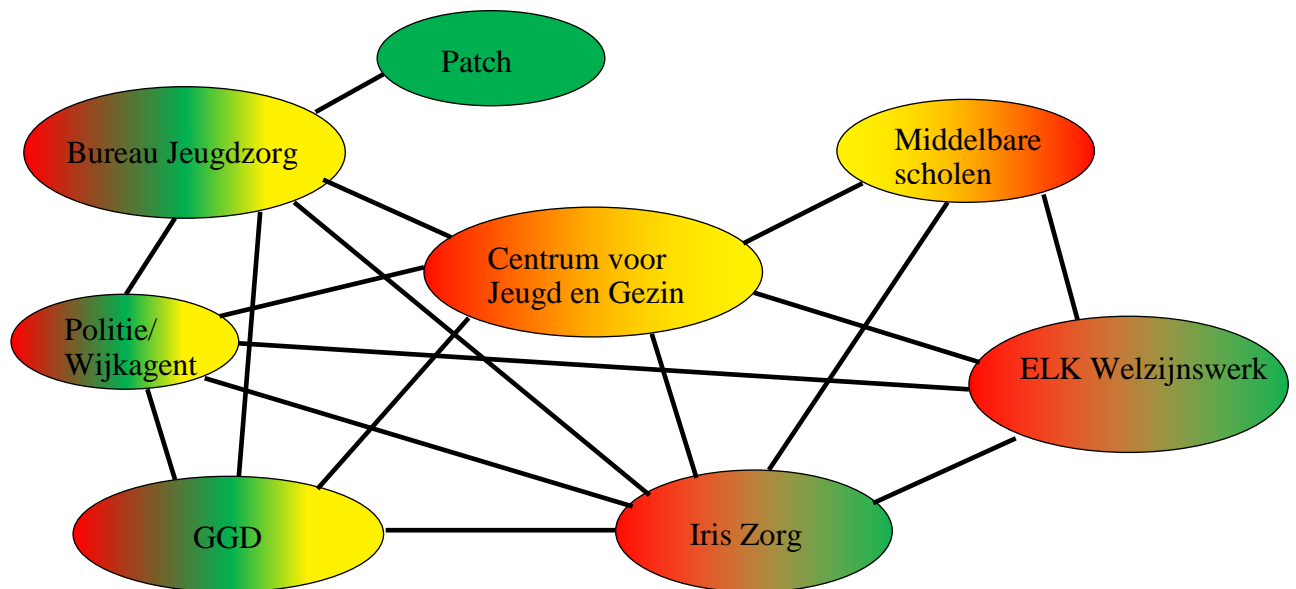
Jeugdnetwerken

Hieronder zijn de jeugdnetwerken voor jongeren van beide thema’s in figuren weergegeven aan de hand van interviews met informanten. De organisaties binnen dit jeugdnetwerk zijn ingedeeld naar type taken. Organisaties die zich bezighouden met instroom zijn weergegeven in de kleur rood. Geelgekleurde organisaties hebben als taak om te schakelen en de groene organisaties houden zich bezig met uitvoering van de aanpak. Organisaties met verscheidene kleuren combineren bovengenoemde taken. De zwarte lijnen tussen de organisaties geven reguliere samenwerking aan. De volledige beschrijving van de taken van deze organisaties is terug te vinden in bijlage 1.

In figuur 1 is het CJG centraal gesteld. Het CJG is de plek waar ouders, kinderen en jongeren van -9 maanden tot 23 jaar en professionals dagelijks terecht kunnen met allerlei vragen over opgroeien en opvoeden. Deze organisatie ontvangt hulpvragen en verwijst door naar de juiste instantie. Het CJG werkt onder andere samen met Bureau Jeugdzorg. Bureau Jeugdzorg houdt zich bezig met het doorverwijzen en begeleiden van kinderen, jongeren en ouders die een verzoek doen om hulp en stellen vast welke zorg er nodig is. Patch is een project van Bureau Jeugdzorg voor jongeren van 15 tot 25 jaar, die te maken hebben met multiproblematiek. Jongeren kunnen via Bureau Jeugdzorg worden doorverwezen naar Patch, waar de jongeren worden begeleid en geholpen bij hun (alcohol)problematiek. Verder kan een jongere op straat in aanraking komen met een wijkagent. De politie heeft als taak om te zorgen voor orde en veiligheid op straat en deze orde te handhaven. Wanneer een jongere

overlast veroorzaakt door het gebruik van alcohol kan de wijkagent met hem/haar in gesprek gaan, een waarschuwing afgeven of sancties opleggen. De belangrijkste taak van de GGD is het voorkomen van ziekten en houdt zich daarom ook bezig met jongeren die overmatig alcohol gebruiken. De GGD organiseert activiteiten voor alcoholmatiging en verwijst zo nodig door naar andere organisaties. Daarnaast werkt de GGD samen met IrisZorg aan preventie voor alcoholmatiging. Naast preventieve activiteiten is IrisZorg gericht op het behandelen van eventuele (alcohol)verslavingsproblematiek. Verder organiseert ELK Welzijnswerk activiteiten voor jongeren, zowel in accommodaties als buiten op straat. ELK probeert een band op te bouwen met jongeren en problemen vroegtijdig te signaleren. Deze organisatie werkt samen met IrisZorg aan projecten voor onder andere middelbare scholen. Op deze scholen wordt bijvoorbeeld voorlichting gegeven over alcoholgebruik. Ook wordt er vanuit de scholen doorverwezen naar instanties als ELK en IrisZorg.

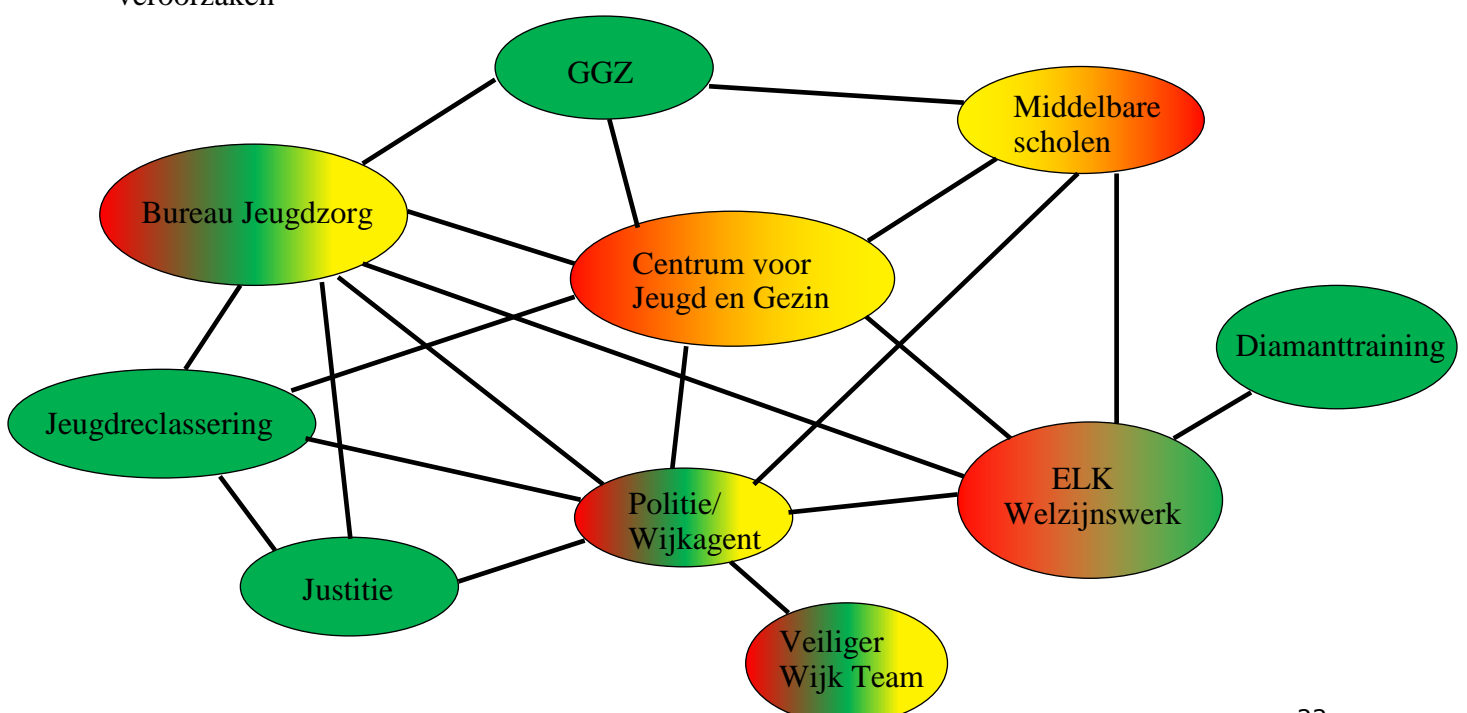
Figuur 1. Jeugdnetwerk jongeren die overmatig alcohol gebruiken naar type taken

In figuur 2 is wederom het CJG centraal gesteld. De GGZ werkt samen met Bureau Jeugdzorg en biedt behandeling, zorg en begeleiding wanneer er sprake is van mogelijke gedragsproblematiek bij een jongere die overlast veroorzaakt. Een jongere uit de wijk

Terweijde kan bij Bureau Jeugdzorg worden aangemeld als er een zorgmelding is gedaan, bijvoorbeeld door de politie. Een jongere kan in aanraking komen met de politie, onder andere door middel van wijkagenten. Vanuit de politie is daarnaast ook het project Veiliger Wijk Team opgericht. Dit team heeft als taak om de leefbaarheid in wijken te controleren. Indien een jongere een wetsovertreding begaat kan hij/zij ook te maken krijgen met de politie. Als een wetsovertreding een berechting tot gevolg heeft, krijgt een jongere vervolgens te maken met justitie. Deze bepaald de straf en legt deze op. Dit gaat soms in samenwerking met de jeugdreclassering. De jeugdreclassering valt onder de wettelijke taken van Bureau Jeugdzorg en begeleidt en helpt jongeren bij de uitvoering van hun straf. Daarnaast zijn er jongerenwerkers vanuit ELK Welzijnswerk in de wijk Terweijde actief, die contacten onderhouden met jongeren. Vanuit ELK is er een ‘Diamantraining’ opgezet om Islamitische jongeren handvatten te geven voor sociale vaardigheid, bewustwording te creëren en ze te leren reflecteren op eigen handelen. Ook kunnen middelbare scholen jongeren via ELK aanmelden voor de ‘Diamantraining’ wanneer zij signaleren dat een jongere dit nodig heeft.

Figuur 2. Jeugdnetwerk naar type taken voor jongeren uit de wijk Terweijde die overlast veroorzaken

Inconsistenties

Hieronder volgen allereerst de inconsistenties die genoemd zijn door informanten voor zowel jongeren die overmatig alcohol gebruiken als jongeren in de wijk Terweijde die overlast veroorzaken. Daarna worden per thema nog specifieke inconsistenties genoemd.

Uit de interviews is naar voren gekomen dat er verschillen in aanpak zijn tussen hoe organisaties jongeren benaderen. Allereerst ontstaan inconsistenties doordat organisaties verschillende doelen nastreven. Door de informanten werd gesteld dat de ene organisatie meer vanuit een straffend perspectief handelt en een andere organisatie meer preventief. Er is aangegeven dat de politie een andere benadering heeft dan andere organisaties. *‘Wij hebben er misschien wel eens belang bij wat te weten over een jongere, als we merken dat een jongere op crimineel vlak zit maar dat weet te verbergen voor de jongerenwerker. Nou, en dan is het maar de vraag of dat de jongerenwerker wil praten over de jongere, omdat hij natuurlijk op een vertrouwensband zit. Ja en hij doet zijn werk natuurlijk goed als hij contact blijft houden en wij doen ons werk goed als we als we ze dan achter de dikke deur krijgen.’* Daarnaast kunnen inconsistenties ontstaan doordat het ‘eigen kracht denken’ (jongeren zelf problemen laten oplossen), dat door de gemeente breed gedragen wordt, niet door alle organisaties in de gemeente wordt toegepast. Verder is er verteld dat de insteek van bepaalde hulpverleningsinstanties enerzijds is gericht op dwang en anderzijds een beroep doet op de motivatie van jongeren. *‘Dus bijvoorbeeld als ze bij IrisZorg zijn voor een verslavingsprobleem, dat ze dan verplicht een urinecontrole moeten doen, terwijl ze zelf wel gemotiveerd moeten zijn om de behandeling vol te houden. Dat bijt misschien elkaar een beetje.’* Ook is er aangegeven dat er teveel interventies zijn. Dit kan bij jongeren voor verwarring zorgen en inconsistenties veroorzaken. Tevens is er genoemd dat jongeren inconsistenties ervaren, omdat ze van het kastje naar de muur worden gestuurd. Deze inconsistenties kunnen ontstaan wanneer onderlinge lijnen door sommige instanties niet goed

worden benut. Tot slot is door meerder informanten aangekaart, dat jongeren inconsistenties kunnen ervaren als het gaat om de manier waarop organisaties zich aanpassen aan de jongeren. Dit wordt door organisaties verschillend aangepakt, omdat de ene organisatie mogelijk meer vanuit het eigen referentiekader denkt dan een andere organisatie. Dit komt volgens informanten doordat organisaties zich vasthouden aan protocollen en regels die wettelijk zijn vastgelegd. Daardoor wordt er soms niet goed afgestemd op wat jongeren willen of nodig hebben.

Ten tweede ontstaan inconsistenties doordat jongeren en hulpverleners type problemen verschillend inschatten. Zij herkennen en erkennen problemen beide op een andere manier. Er is door meerder informanten aangegeven dat organisaties binnen de ketenregie te maken hebben met een categorie mensen die meerdere problemen hebben en dat zij deze problemen buiten zichzelf leggen. *‘Dan vinden zij dat het goed gaat, maar dan vinden wij toch echt uit objectieve gegevens dat het helemaal niet goed gaat.’* Jongeren ervaren problemen dus anders dan de hulpverleners, ze hebben een andere visie op de problematiek.

Tot slot is er door de informanten aangegeven dat jongeren inconsistenties in de hulpverlening van meerdere instanties kunnen ervaren als het in de samenwerking tussen organisaties mis gaat. Opedragen verantwoordelijkheden worden door sommige organisaties wel genomen en door anderen niet, omdat deze verantwoordelijkheden niet gezien of aan de kant geschoven worden.

Overmatig alcoholgebruik

Met betrekking tot jongeren die overmatig alcohol gebruiken is er genoemd dat jongeren kunnen worden gezien als probleem. Daardoor kan worden vergeten dat jongeren zelf ook een probleem hebben. Organisaties kunnen verschillende perspectieven hebben op of een jongere een probleem is of een probleem heeft. Dit kan inconsistenties tot gevolg hebben.

Daarnaast is verteld dat organisaties soms andere prioriteiten stellen met betrekking tot het behandelen van alcoholverslaving. Alcoholgebruik kan andere problemen in stand houden, daardoor zou een jongere volgens een informant bij een vermoeden van alcoholproblematiek zo snel mogelijk doorverwezen moeten worden naar bijvoorbeeld IrisZorg.

Jongeren uit jeugdgroepen in de wijk Terweijde die overlast veroorzaken

Beeldvorming van jongeren in de wijk Terweijde kan volgens informanten een rol spelen in het veroorzaken van inconsistenties bij jongeren. De informanten vertelden dat zij merken dat jongeren organisaties vaak in één adem noemen met de gemeente. *‘Organisaties zijn partners van elkaar met als doel dat ze ervoor willen zorgen dat het goed gaat met jongeren, maar jongeren zien dat mogelijk anders.’* Door informanten is hierbij ook genoemd, dat jongeren niet altijd naar waarheid vertellen aan vrienden of familie wat er daadwerkelijk is gebeurd. Er kan op deze manier een verkeerd beeld ontstaan, bijvoorbeeld ten aanzien van de politie.

Tot slot is er aangegeven dat de ene organisatie mogelijk meer maatwerk levert dan de andere organisatie. Organisaties gaan verschillend om met flexibiliteit, bijvoorbeeld als het gaat om het maken van afspraken met jongeren. Hierin zijn twee aspecten te onderscheiden. Enerzijds heerst er soms een negen-tot-vijf-mentaliteit, terwijl jongeren overdag druk zijn. Anderzijds kan de deur van organisaties dichtgedaan worden als jongeren één of twee keer afspraken niet nakomen.

Aanpak inconsistenties

Er zijn door informanten meerdere suggesties ter verbetering of vermindering van inconsistenties gedaan. De informanten hadden moeite met het noemen van mogelijke aanpakken voor inconsistentie. De genoemde inconsistenties zijn daarom niet concreet.

Allereerst is genoemd dat het delen van informatie belangrijk is om inconsistenties te voorkomen. Door het delen van informatie kan er beter afgestemd worden op de aanpak van andere organisaties. Het privacyprotocol van bepaalde instanties kan dit bijvoorbeeld lastig maken. Volgens informanten wordt hier al op een nette manier mee omgegaan, maar in algemeen belang is het noodzakelijk dat er vaker informatie wordt gedeeld. Dit zal volgens informanten soms ten kostte van de privacyregels moeten gaan.

Ten tweede is door informanten aangegeven dat zij het belangrijk vinden dat er meer tijd wordt besteedt aan samenwerking met andere organisaties. Zo zou een professional bijvoorbeeld de mogelijkheid moeten hebben om samen met collega's naar een jongere te gaan om zodoende gebruik te maken van elkaars expertise. Ook zou het investeren in meer samenwerken ervoor kunnen zorgen dat er minder op 'eigen eilandjes' wordt gewerkt. Een ander aspect wat hierbij genoemd is door informanten betreft het idee dat professionals niet voor eigen gewin moeten gaan. Voor een betere samenwerking is het volgens informanten van belang dat professionals weten wat hun taak is en wat hun doelstellingen zijn, waarbij respect hebben voor de werkwijze van andere organisaties ook belangrijk is. Het vertrouwen in de hulpverleningspartners moet op dit moment nog groeien volgens informanten.

Verder zouden de informanten graag nog verbetering willen zien met betrekking tot maatwerk. Informanten doelden hierbij op een goede afstemming en aansluiting op jongeren door organisaties. Om dit te realiseren zou er volgens informanten soms meer 'out of the box' gedacht mogen worden, in het belang van de jongere. Een aspect wat hierbij kan helpen is het verminderen van de bureaucratie, omdat organisaties nu verplicht zijn om veel te registreren. *'Maar wat wij nu doen is 1 uur met cliënt praten, 8 uur achter de computer zitten, twee uur overleggen over de cliënt en dan weer achter de computer zitten om te beschrijven wat er is overlegd met de collega en dan de indicatie maken. Door bureaucratie loopt het niet goed.'* Een ander aspect dat kan helpen bij het leveren van meer maatwerk is volgens informanten

dat er meer tijd met de jongere gesproken zou moeten worden in plaats van over een jongere. Het laatste aspect dat hieraan kan bijdragen is meer flexibiliteit van organisaties als het gaat om het maken van afspraken met jongeren. Door informanten wordt de suggestie gedaan dat dit onder andere bereikt kan worden door afspraken te plannen in de avond.

Daarnaast wordt ondersteuning op meerdere terreinen genoemd als mogelijke oplossing voor inconsistenties die jongeren ervaren. Informanten hebben de ervaring dat jongeren het prettig vinden om op meerdere terreinen geholpen te worden in plaats van dat ze op één onderdeel geholpen worden.

Ook directe hulp zou volgens informanten kunnen helpen bij het verminderen of verbeteren van inconsistenties. Dit zou ervoor kunnen zorgen dat jongeren niet op een wachtlijst komen te staan. Informanten gaven aan dat zij zien dat jongeren vaak worden weggestuurd met een telefoonnummer en dat ze daardoor niet direct geholpen worden. Een suggestie die informanten hierbij deden is dat er bijvoorbeeld één loket zou moeten bestaan waar alle organisaties ondergebracht zijn. Daarbij gaven zij wel aan dat de realisatie hiervan ingewikkeld is, vanwege het brede aanbod binnen de jeugdzorg. Een tweede suggestie van informanten voor het kunnen leveren van directe hulp is, dat er meer eerstelijns organisaties zouden moeten zijn. Deze kunnen signalen oppakken en weer uitzetten bij de juiste instantie.

Tot slot zou het verminderen van het aantal hulpverleningsmethodes volgens informanten ook kunnen bijdragen aan het aanpakken van inconsistenties. Er is aangeven dat het aanbod te uitgebreid is, dat onduidelijk is welk product organisaties leveren en wat men hieraan heeft.

Consistente of positieve aspecten van de zorg

Door meerdere informanten wordt het Jeugd Preventie Netwerk [JPN] en de overleggen die hierdoor plaatsvinden in de gemeente Culemborg als positief ervaren. Door deze overleggen wordt er volgens hen goed afgestemd, doordat professionals elkaar

aanspreken op verantwoordelijkheden. Er is genoemd dat de organisatie van het JPN goed is, omdat door de deelnemers wordt besproken wat er gedaan is en wat er nog moet gebeuren. Ook draagt het JPN er volgens een aantal informanten aan bij dat er kortere lijnen zijn. Verder is gezegd dat het JPN ervoor zorgt dat er beter samengewerkt wordt tussen organisaties, omdat ze elkaar weten te vinden. Informanten hebben gemerkt dat zij daardoor zelf ook meer mensen hebben uitgenodigd om te praten over elkaars werkzaamheden.

Een ander positief aspect dat genoemd is door informanten is dat bij het CJG meerdere hulpverleningsinstanties bij elkaar in een gebouw gevestigd zijn. Zo zitten onder andere Bureau Jeugdzorg, algemeen maatschappelijk werk, het consultatiebureau en MEE bij elkaar. Tijdens een observatiemoment was te zien dat deze organisaties daadwerkelijk in één gebouw gevestigd zijn en dat hier een balie is waar mensen zich aanmelden en doorverwezen worden. Informanten vinden dat de gemeente Culemborg dit goed heeft georganiseerd.

Ook het Veiliger Wijk Team draagt volgens meerdere informanten bij aan consistentie van het jeugdnetwerk. Doordat er een gezamenlijke aanpak is binnen dit team, worden signalen met samenwerkingspartners besproken. Daardoor kan er in kaart gebracht worden wie het beste actie kan ondernemen. De wijkteams zorgen voor korte lijnen. Deze gezamenlijke aanpak kan volgens informanten inconsistenties voorkomen. Volgens de informanten weet een jongere daardoor namelijk wie er betrokken zijn bij de hulpverlening en weten de organisaties hoe de taakverdeling is. *‘Anders zou iedereen maar zijn eigen koers varen en zou je alleen maar meer tegenstrijdigheden krijgen. Nu pak je dingen gewoon gezamenlijk aan, weet je van mekaar wat je doet.’*

Conclusie en discussie

In het Regeerakkoord 2010 is een ingrijpende wijziging van het jeugdstelsel afgesproken. Het kabinet brengt uiterlijk in 2016 alle vormen van jeugdzorg onder verantwoordelijkheid van gemeenten (Rijksoverheid, 2012). Dit wordt ook wel de ‘transitie

van de jeugdzorg' genoemd. Jongeren zullen de directe gevolgen van de transitie van de jeugdzorg gaan ervaren. Zij vinden het belangrijk dat organisaties één lijn trekken binnen de hulpverlening die zij ontvangen (van Beek & Rutjes, 2009). Het is echter de vraag of organisaties dit ook daadwerkelijk doen. Daarom zijn de inconsistenties waarmee jongeren (12-18 jaar) te maken kunnen krijgen binnen het jeugdnetwerk van de gemeente Culemborg onderzocht rondom de thema's overmatig alcoholgebruik door jongeren (thema 1) en jongeren uit jeugdgroepen in de wijk Terweijde die overlast veroorzaken (thema 2). Door middel van zeven halfgestructureerde interviews met professionals van organisaties uit het jeugdnetwerk van deze jongeren is in kaart gebracht welke inconsistenties jongeren mogelijk ervaren.

Uit de interviews is gebleken dat jongeren van beide thema's te maken kunnen krijgen met de volgende organisaties: het Centrum voor Jeugd en Gezin [CJG], IrisZorg, GGD, GGZ, Bureau Jeugdzorg, jeugdreclassering, justitie, politie, ELK Welzijnswerk en middelbare scholen. Door de informanten zijn verscheidene inconsistenties aangedragen waarmee jongeren in de gemeente Culemborg binnen dit jeugdnetwerk te maken hebben. De meest genoemde inconsistenties betreffen verschillen met betrekking tot de aanpak van organisaties, de inschatting van het type probleem en de manier waarop samenwerking tussen organisaties plaatsvindt. Voor de aanpak van deze mogelijke inconsistenties hebben de informanten verscheidene verbeteringssuggesties gedaan, zoals meer directe hulp door meer eerstelijns organisaties, maatwerk (afstemming op jongeren), investering in samenwerking door instanties met andere organisaties en het verminderen van het aantal hulpverleningsmethodes. De consistente of positieve aspecten die door de informanten zijn genoemd, betreffen het Jeugd Preventie Netwerk [JPN], het CJG waar meerdere hulpverleningsinstanties bij elkaar in één gebouw gevestigd zijn en het Veiliger Wijk Team [VWT].

Door middel van dit onderzoek is duidelijk geworden dat jongeren te maken krijgen met inconsistenties als zij zorg ontvangen vanuit het gemeentelijk jeugdnetwerk van Culemborg. Een mogelijke verklaring voor deze inconsistenties zou kunnen zijn dat organisaties te maken hebben met individuele werkwijzen van professionals. De manier van hulpverleners is afhankelijk van de vaardigheden van professionals, waarbij onder andere persoonlijke overtuigingen een rol spelen. Deze individuele werkwijzen van professionals kunnen ervoor zorgen dat belangen botsen, wat vervolgens zowel inconsistenties binnen als tussen organisaties tot gevolg kan hebben.

De resultaten van dit onderzoek zijn niet generaliseerbaar, omdat binnen de gemeente Culemborg specifieke organisaties werkzaam zijn. Daarnaast heeft deze gemeente te maken met een eigen problematiek en daarbij ook een eigen aanpak ontwikkeld. Daarentegen is één van de drie meeste genoemde inconsistenties van dit onderzoek wel generaliseerbaar. Deze inconsistentie heeft betrekking op de aanpak van organisaties. Organisaties streven verschillende doelen na, vanwege de specifieke taken die zij hebben. Omdat iedere gemeente organisaties heeft met eigen doelen en specifieke taken, bestaat de mogelijkheid dat deze inconsistentie ook op zal treden binnen de jeugdnetwerken van andere gemeenten.

Voor de gemeente Culemborg is dit onderzoek relevant, omdat de gemeente door dit onderzoek meer inzicht krijgt in de inconsistenties waarmee jongeren te maken hebben binnen het gemeentelijk jeugdnetwerk. Door dit onderzoek is de mening van professionals duidelijk geworden ten aanzien van inconsistenties binnen het jeugdnetwerk. Verscheidene informanten gaven aan moeite te hebben om zich te verplaatsen in het perspectief van de jongeren en de inconsistenties die zij ervaren. Daardoor is de indruk gewekt dat dit voor professionals een nieuwe manier van kijken is naar de kwaliteit van hulpverleners. Door de verschillende perspectieven van de informanten is duidelijk geworden hoe de inconsistenties eruit kunnen zien. Daarnaast heeft dit onderzoek in kaart gebracht welke verbetermogelijkheden de

informanten nog zien. Deze suggesties kunnen door de gemeente worden gebruikt om de mogelijkheden voor eventuele verbetering van het gemeentelijk jeugdnetwerk te onderzoeken.

Verder is in dit onderzoek naar voren gekomen dat Culemborg hun gemeentelijk jeugdnetwerk zo heeft ingericht dat zij een verkokerde manier van werken proberen in te perken. Zo hebben het JPN, de ketenregie van het Centrum voor Jeugd en Gezin en het Veiliger Wijk Team van de politie tot doel om ervoor te zorgen dat hulpverleners niet langs elkaar heen werken. Door deze initiatieven worden afspraken gemaakt over wie actie onderneemt, zodat de mogelijkheid wordt verkleind dat professionals de verantwoordelijkheid op elkaar afschuiven. De gemeente Culemborg heeft daarentegen wel te maken met organisaties waarvan het hulpaanbod gelijksoortig is. Daardoor kan er sprake zijn van onderlinge concurrentie. Deze concurrentie ontstaat onder andere door een commercieel aspect: organisaties moeten een aantal cliënten per jaar behalen om gefinancierd te blijven worden. Het is de vraag of de transitie ten aanzien van dit aspect verandering zal brengen.

Tot slot zijn de conclusies van dit onderzoek gebaseerd op de ervaringen van professionals die werkzaam zijn binnen het gemeentelijk jeugdnetwerk. De ervaringen van jongeren zelf zijn in dit onderzoek niet opgenomen. Een aanbeveling voor vervolgonderzoek door de gemeente is het uitvoeren van kwalitatief onderzoek naar ervaringen van jongeren met betrekking tot inconsistenties. Door dit vervolgonderzoek kan de kwaliteit van het jeugdnetwerk met betrekking tot inconsistenties mogelijk nog verder verbeterd worden.

Literatuurlijst

- Adriaanse, C. C. M. (2008). The Dutch residential nuisance scale: An outcome measure for reported nuisance in subgroup analysis. *European Journal of Housing Policy*, 8, 341-360. doi:10.1080/14616710802449562
- Arria, A. M. & Tartar, R. E. (1991). The effects of alcohol abuse on the health of adolescents. *Alcohol Health & Research World*, 15, 52-58. Verkregen op 15 maart 2013, van <http://web.ebscohost.com/ehost/detail?sid=609dff93-d3df-48d1-8a75-92f41c50fd09%40sessionmgr115&vid=4&hid=118&bdata=JnNpdGU9ZWwhvc3QtbGl2ZQ%3d%3d#d b=afh&AN=9210191149>
- Barnes, G. M. (1984). Adolescent alcohol abuse and other problem behaviors: Their relationships and common parental influences. *Journal of Youth and Adolescence*, 13, 329-348. doi:10.1007/BF02094868
- Barnes, G. M., Reifman, A. S., Farrell, M. P., & Dintcheff, B. A. (2000). The effects of parenting on the development of adolescent alcohol misuse: A six wave latent growth model. *Journal of Marriage and Family*, 62, 175-186. doi: 10.1111/j.1741-3737.2000.00175.x
- Beek, van F., & Rutjes, L. (2009). *Kwaliteitsstandaarden jeugdzorg*. Verkregen op 13 maart 2013, van <http://books.google.nl/books?id=DJJVjO2-ZYYC&printsec=frontcover#v=onepage&q&f=false>
- Beke, B. M. W. A., Van Wijk, A. P. H., & Ferwerda, H. B. (2000). *Jeugdcriminaliteit in groepsverband ontrafeld: Tussen rondhangen en bendevorming*. SWP, Amsterdam.
- Boelema, S., ter Bogt, T., Eijnden, R. van den, & Verdurmen, J. (2009). *Fysieke, functionele en gedragsmatige effecten van alcoholgebruik op de ontwikkeling van 16-18 jarigen*. Trimbos-instituut, Universiteit Utrecht.

- Bolier, L., Verdurmen, J., Smit, E., Monshouwer, K., & Lemmers, L. (2008). Behandeling van problematisch drinkende jongeren. *Verslaving*, 4, 31-44. Verkregen op 18 juni 2013, van <http://link.springer.com/article/10.1007/BF03078935#>
- Borgatti, S. P., Mehra, A., Brass, D. J., & Labianca, G. (2009). Netwerk analysis of the social sciences. *Science*, 323, 892-895. doi: 10.1126/science.1165821
- Bosscher, N. (2012). *The decentralisation and transformation of the Dutch youth care system*. Verkregen op 13 maart 2013, van http://www.nji.nl/publicaties/DecentralisatieDutch_youth_care_system.pdf
- Brunson, R. K. & Miller, J. (2009). Schools, neighborhoods, and adolescent conflicts: A situational examination of reciprocal dynamics. *Justice Quarterly*, 26, 183-210. doi:10.1080/07418820802245060
- Bureau Jeugdzorg (z.d.). *Wat is Bureau Jeugdzorg?* Verkregen op 27 mei 2013, van http://www.bureaujeugdzorg.info/Wat_is_bureau_jeugdzorg/
- Centrum Criminaliteitspreventie en veiligheid (z.d). *Wegwijzer jeugd en veiligheid: Onveiligheidsgevoelens*. Verkregen op 17 maart 2013, van http://www.wegwijzerjeugdenveiligheid.nl/overlastgevende_jongeren/onveiligheidsgevoelens
- Cohen, D. A., Scribner, R.A., & Farley, T. A. (2000). A structural model of health behavior: A pragmatic approach to explain and influence health behaviors at the population level. *Preventive Medicine*, 30, 146-154. doi:10.1006/pmed.1999.0609
- Culemborg (2010^a). *Aanpak verboden drankgebruik*. Verkregen op 23 mei 2013, van <http://www.culemborg.nl/Actueel/Nieuws/2010/oktober/Aanpak%20verboden%20drankgebruik>
- Culemborg (2010^b). *Buurtgegevens zuidoostelijke buitenwijken Terweijde - Gemeente*

- Culemborg. Verkregen op 4 juni 2013 van [http://culemborg.straatinfo.nl/buurtgegevens/ Zuidoostelijke+Buitenwijken+Ter+Weijde+-+Gemeente+Culemborg/](http://culemborg.straatinfo.nl/buurtgegevens/Zuidoostelijke+Buitenwijken+Ter+Weijde+-+Gemeente+Culemborg/)
- Culemborg (2012^a). *Feiten en cijfers*. Verkregen op 5 juni 2013, van <http://www.culemborg.nl/Gemeente/Feiten%20en%20cijfers/>
- Culemborg (2009). *Informatienotitie: Openbare orde en veiligheid in Culemborg: Een overzicht van de stand van zaken*. Verkregen op 20 april 2013, van <http://www.culemborg.nl/Downloader/DownloadFile.aspx?fileId=34777c23-0baa-40d7-bc1b-8862de7fc4d3&fileType=Content>
- Culemborg (2012^b). *Informatienotitie: Veiligheidsstrategie – Meerjarenbeleidsplan 2013-2014 Politie Eenheid Oost-Nederland*. Verkregen op 23 mei 2013, van <http://www.culemborg.nl/Downloader/DownloadFile.aspx?fileId=5ee9d993-ca28-40e7-a2b1-7be0171f6130&fileType=Content>
- Culemborg (2013^a). *Ontstaan*. Verkregen op 7 juni 2013, van <http://www.culemborg.nl/Gemeente/Historie/Ontstaan>
- Culemborg (2012). *Sterker in schoenen met Diamanttraining*. Verkregen op 12 juni 2013, van <http://www.culemborg.nl/Actueel/Nieuws/2012/juni/Sterker%20in%20schoenen%20met%20Diamanttraining>
- Culemborg (2012^d). *Veiliger Wijkteam Terweijde*. Verkregen op 22 maart 2013, van <http://www.culemborg.nl/Actueel/Terweijde/Veiliger%20Wijk%20Team>
- Culemborg (2013^b). *Verdachten criminele jeugdgroep Culemborg langer vast*. Verkregen op 5 juni 2013, van <http://www.culemborg.nl/Actueel/Nieuws/2013/juni/Verdachten%20criminele%20jeugdgroep%20Culemborg%20langer%20vast>
- Culemborg (2012^e). *Wijkaanpak*. Verkregen op 22 maart 2013, van <http://www.culemborg.nl/Gemeente/Wijken/Wijkaanpak>
- Ferwerda, H. (2010). *Aanpak problematische jeugdgroepen: Handreiking voor gemeenten*.

- Den Haag: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
- Fijnaut, C. (z.d.). *De complexiteit van de grootstedelijke veiligheidsproblematiek: Het geval van Tilburg*. Verkregen op 18 juni 2013, van <http://arno.uvt.nl/show.cgi?fid=71722>
- GGD Rivierenland (2010). *Doelstelling en uitvoering*. Verkregen op 27 mei 2013, van <http://www.ggdrivierenland.nl/HoofdMenu/GGD-Rivierenland>
- GGD Rivierenland (2012^a). *Gezondheid en leeftijd van leerlingen in de gemeente Culemborg*. Verkregen op 26 mei 2013, van <http://www.ggdrivierenland.nl/GetDocument.ashx?DocumentID=13749&name=rapport-culemborg-2011-2012&rnd=635060604416294968>
- GGD Rivierenland (2012^b). *Gezond Verder: Regionaal gezondheidsbeleid Rivierenland 2012-2015*. Verkregen op 26 mei 2013, van <http://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/images/Neder-Betuwe/i146212.pdf>
- GGZ Nederland (2013). *Wat is ggz?* Verkregen op 27 mei 2013, van <http://www.ggznederland.nl/de-ggz-sector/wat-is-ggz.html>
- Herder, N. den & Nijland, W. (2011). *Leefbaarheid in Culemborg*. RIGO Research en Advies. Verkregen op 17 maart 2013, van <http://www.culemborg.nl/Wonen%20en%20Leven/Leefbaarheid/Leefbaarheidsmonitor>
- Herrewegen, E. van den (2008). *De stad als een belevenis! Bedenkingen bij onderzoek naar overlast en stedelijkheid*. Verkregen op 20 april 2013, van http://users.ugent.be/~evdherre/Stad%20als%20Belevenis_E%20Van%20den%20Herrwegen.pdf
- IrisZorg (2010). *Persbericht*. Verkregen op 23 mei 2013, van <http://www.culemborg.nl/Downloader/DownloadFile.aspx?fileId=ae1d125b-444d-4fe1-b37e-341d74438332&fileType=Content>
- Jalp Culemborg (z.d.). *Jeugdreclassering*. Verkregen op 27 mei 2013, van <http://culemborg.jalp.nl/product?productid=146146&bron=gids2>

- Karabulut, S. (2008). *10 SP-voorstellen tegen segregatie en gettovorming*. Verkregen op 14 april 2013, van www.sp.nl/service/rapport/081201_gedeeldetoekomst.pdf
- Kleijer-Kool, L. (2008). *Handhavers van de vrede over heroveraars. Politiestijlen en conflictpotentieel in Nederlandse multiculturele achterstandswijken*. Den Haag, Boom Juridische Uitgevers.
- Koning, I. M., Engels, R. C., Verdurmen, J. E., & Vollebergh, W. A. (2010). Alcohol-specific socialization practices and alcohol use in Dutch early adolescents. *Journal of Adolescence*, 33, 93-100. doi:10.1016/j.adolescence.2009.05.003
- Koster, de K. (2007). *De jeugdzorg van tegenwoordig: Het hervormingsproces naar een integrale hulpverlening*. Gent, Academia Press.
- Leidemeijer, K., Bogaerts, A., Roet, W (2010). *Jongerenoverlast in perspectief: Een analyse van de omstandigheden die van invloed zijn op de overlast van jongeren*. Amsterdam: RIGO Research en Advies BV.
- Li, F., Barrera, M., Hops, H., & Fisher, K. J. (2002). The longitudinal influence of peers on the development of alcohol use in late adolescence: A growth mixture analysis. *Journal of Behavioral Medicine*, 25, 293-315. doi:10.1023/A:1015336929122
- NJI (2012). *Spoorboekje transitie jeugdzorg*. Verkregen op 13 maart 2013, van <http://www.nji.nl/digitaalmagazijn/SpoorboekjeTransitieJeugdzorgokt2012Transitiebureau.pdf>
- Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling (2008). *De ontkokering voorbij*. Verkregen op 13 maart 2013, van <http://www.adviesorgaan-rmo.nl/publicaties/adviezen/2008/89/>
- Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling (2008). *Tussen flaneren en schofferen: Een constructieve aanpak van het fenomeen hangjongeren (advies 43)*. SWP, Amsterdam.

- Rijksoverheid (2012^a). *Aandachtswijken: Wijken geselecteerd in 2010 (2^e tranche)*. Verkregen op 22 maart 2013, van <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/aandachtswijken/40-wijken/wijken-geselecteerd-in-2010>
- Rijksoverheid (2012^b). *Transitieagenda Jeugdzorg*. Verkregen op 13 maart 2013, van <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2012/03/20/transitie-agenda-jeugdzorg.html>
- Schwartz, R. H., Hayden, G. F., Getson, P. R., & DiPaola, A. (1986). Drinking patterns and social consequences: A study of middle-class adolescents in two private pediatric practices. *Pediatrics*, *77*, 139-143.
- Steenmeijer, J. (2011). Platform jeugd van start. *Maatwerk*, *5*, 39-40. doi:10.1007/s12459-011-0112-z
- Tripodi, S. J., Bender, K., Litschge, C., & Vaughn, M. G. (2010). Interventions for reducing adolescent alcohol abuse: A meta-analytic review. *Archives of Pediatrics & Adolescent Medicine*, *164*, 85-91. doi:10.1001/archpediatrics.2009.235
- Verdurmen, J. van de, Mheen, D., & van Laar, M. (2008). Alcoholgebruik onder jongeren: Hoe vaak en met welke gevolgen? *Verslaving*, *4*, 4-15. doi:10.1007/BF03078931
- Wong, J., Gravel, J., Bouchard, M., Morselli, C., & Descormiers, K. (2012). *Effectiveness of street gang control strategies: A systematic review and meta-analysis of evaluation studies*. Research and National Coordination Organized Crime Division, Law Enforcement and Policy Branch Public Safety Canada.
- Zwart, D. & Jonge, J. de (1998). *Aspecten van de beroepsuitoefening*. Bohn Stafleu van Loghum, Houten.

Bijlage 1: Jeugdpreventienetwerk gemeente Culemborg

Organisatie	Wel/geen respondent	Achtergrondinformatie organisatie
Gemeente Culemborg – Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG)	Wel	Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) is de plek waar ouders, kinderen, jongeren van -9 maanden tot 23 jaar en professionals dagelijks terecht kunnen met allerlei vragen over opgroeien en opvoeden. Vanuit het CJG is er een jeugdpreventie netwerk actief, waarbij alle hulpverleners aan tafel zitten om met elkaar signalen uit te wisselen, informatie te delen en ervoor te zorgen dat jongeren in moeilijke situaties goed geholpen worden. Er worden casussen besproken als een bepaalde hulpverlener zich zorgen maakt. Deze ketenregie is dus overkoepelend voor alle organisaties die bij dit netwerk zijn aangesloten.
ELK Welzijnswerk	Wel	ELK organiseert activiteiten voor jongeren, zowel in accommodaties als buiten op straat. Een groot deel van de medewerkers is daarom bezig met outreachend werk. ELK probeert een band op te bouwen met jongeren. Zij houden jongeren een spiegel voor en gaan met ze in gesprek. ELK organiseert ook themabijeenkomsten, bijvoorbeeld in combinatie met IrisZorg. ELK werkt vraaggericht, waarbij jongeren zelf ook helpen met het organiseren van activiteiten. ELK heeft in iedere wijk jongerencentra waar zij jongeren ontvangen en activiteiten organiseren.
Bureau Jeugdzorg	Wel	Bureau Jeugdzorg beoordeelt elk verzoek voor hulp en stellen vast welke zorg nodig is. De medewerkers begeleiden kinderen, jongeren en ouders of verwijzen hen door naar andere hulpverleners. Bureau Jeugdzorg streeft naar een zo verantwoord mogelijke ontwikkeling en opvoedingssituatie (Bureau Jeugdzorg, z.d.)
Patch	Wel	Patch is een project van Bureau Jeugdzorg voor jongeren tot 25 jaar, die te maken hebben met multiproblematiek. Deze jongeren hebben dus problemen op meerdere levensgebieden. Dit kunnen juridische problemen zijn, sociale problemen en schulden. Het

		betreft outreachende hulpverlening. De medewerkers gaan met jongeren op pad, zij gaan bijvoorbeeld mee met jongeren naar instanties. Patch coördineert dus de zorg die jongeren al hebben. Aan de andere kant werkt Patch heel praktisch, hulpverleners inventariseren bijvoorbeeld hoeveel schulden iemand heeft. Hiervoor worden motiverende gesprekstechnieken ingezet.
IrisZorg	Wel	IrisZorg is de instantie voor verslavingszorg in Culemborg. Er werken behandelaren en outreachende hulpverleners. De outreachend hulpverlener heeft twee doelen bij het vinden van cliënten: Preventie, ervoor zorgen dat jongeren niet verslaafd raken. Dit wordt gedaan door motiverende gespreksvoering en voorlichting en; de brug vormen naar de hulpverlening. De outreachend hulpverlener gaat hangplaatsen en jongerencentra langs en probeert zoveel mogelijk mensen te spreken die in contact zijn met jongeren. IrisZorg heeft ook veel projecten, die vallen onder de afdeling preventie. Voorbeelden hiervan zijn voorlichtingen in buurthuizen en op scholen, projecten op festivals en feesten en het project 'spreekuur koffieshops'.
GGD	Geen	Het voorkomen van ziekten is de belangrijkste taak van GGD Rivierenland. De gemeenten in Nederland zijn verantwoordelijk voor de bescherming, bewaking en bevordering van de gezondheid van hun inwoners. De uitvoering van deze verantwoordelijkheid hebben de negen gemeenten in de regio Rivierenland opgedragen aan GGD Rivierenland. De GGD verricht wettelijke en een aantal extra taken voor circa 200.000 inwoners. Naast de 'verplichte taken' voert de GGD nog een aantal andere preventieve taken uit. Een voorbeeld hiervan is het reizigersvaccinatiespreekuur (GGD Rivierenland, 2010).
GGZ	Geen	De geestelijke gezondheidszorg (GGZ) kenmerkt zich door een grote diversiteit. Instellingen voor geestelijke gezondheidszorg (ggz) zijn er voor mensen met psychiatrische stoornissen en psychische problemen. Hieronder vallen problemen als burn out, straatangst, depressiviteit, verslaving, agressiviteit of schizofrenie.

		De ggz-instellingen bieden behandeling, zorg en begeleiding. Door alle verschillen in oorzaak en uiting van psychische problemen, zijn er zeer veel soorten instellingen en organisaties voor geestelijke gezondheidszorg (GGZ Nederland, 2013).
Jeugdreclassering	Geen	De medewerkers van de jeugdreclassering helpen en begeleiden jongeren van 12 tot 23 jaar die met de politie in aanraking zijn gekomen. Als een jongere met de politie in aanraking is gekomen, wordt dit gemeld aan de Raad voor de Kinderbescherming. Afhankelijk van de mening van de Raad wordt aan de afdeling Jeugdreclassering van Bureau Jeugdzorg de opdracht gegeven om de jongere te begeleiden en hulp te verlenen. Maar ook de officier van Justitie en de kinderrechter kunnen een jongere, naast een voorwaardelijke straf, toezicht en begeleiding door de Jeugdreclassering opleggen. Het doel van deze begeleiding is om ervoor te zorgen dat de situatie van jongeren verbetert en dat ze daardoor niet meer de fout in zullen gaan (Jalp Culemborg, z.d.)
Politie/Justitie	Wel	Politie heeft als taak om te zorgen voor orde en veiligheid op straat en deze orde te handhaven. Wanneer een agent iemand betrapt op een wetsovertreding, kan deze een proces verbaal opmaken waardoor iemand een straf opgelegd kan krijgen. Dan krijgt de desbetreffende persoon te maken met justitie, die de strafmaat zal bepalen, de straf zal opleggen en samen met politie en andere betrokken instanties zal toezien op de uitvoering van de straf.
Veiliger Wijk Team	Geen	Het Veiliger Wijk Team is een project van de politie, die aansluit op de gemeentelijke aanpak van de leefbaarheid met wijkteams. Het is een interdisciplinair team dat zich richt op het leefbaar houden van de stad. Dit team bestaat uit wijkmanagers, woningbouwcoöperatie, ELK Welzijnswerk en de politie.

Bijlage 2: Interviewprotocol (voorbeeld CJG)

Interview CJG

Jeugdnetwerken:

Uitleg onderzoek

- Twee thema's
- Gemeente Culemborg
- Hoe ziet jeugdnetwerk eruit
- Nadruk op (in)consistenties in aanpak
- Vanuit perspectief jongeren

Hoe ziet voor zowel jongeren die overmatig alcohol gebruiken (thema 1) als overlastgevende jongeren van verschillende etniciteiten in de wijk Terweijde (thema 2) het jeugdnetwerk eruit in de gemeente Culemborg?

1. Ervaart de gemeente problemen omtrent jeugdgroepen in de wijk Terweijde en/of met jongeren die teveel alcohol drinken?
2. Wat doet de gemeente Culemborg op dit moment aan jongeren die teveel alcohol drinken en/of aan jeugdgroepen in de wijk Terweijde? Wat zijn nu nog de lopende projecten?
3. Hoe werkt het in Culemborg als een jongere teveel alcohol drinkt of deel uitmaakt van een hanggroep? Met welke instanties kan een jongere dan te maken krijgen?
4. Denkt u dat er verschillen zijn in de aanpak van verschillende instanties? Waar kunnen de verschillen zitten?
5. Zijn er tegenstrijdigheden in de manier waarop instanties de problemen omtrent deze jongeren aanpakken?
6. In hoeverre en hoe zouden die inconsistenties in zowel de hulpverlening omtrent overmatig alcoholgebruik als de hulpverlening met betrekking tot overlast in de wijk Terweijde volgens u kunnen worden aangepakt?
7. Wij willen jongeren benaderen en hun ervaringen in beeld brengen waarvoor het handig is om via sleutelpersonen in contact te komen met deze jongeren, kent u voor beide thema's mensen die te maken hebben met deze jongeren? Bijvoorbeeld via projecten of instanties.